

Többet látni a gyermekben

Mintegy ezer diák, pedagógus és intézményvezető érkezett a Kárpát-medence református iskoláiból Debrecenbe, hogy együtt kérjen áldást a 2026/2027-es tanévre. Fekete Károly püspök arra irányította a figyelmet, amit az osztályzatok nem mutatnak meg, Steinbach József püspök, a Zsinat lelkes elnöke a református iskolák közösségformáló felelősségéről beszélt, Czeti István helyettes államtitkár pedig a jövő gyakorlóterének nevezte az iskolát. A zászlók történeteket is hordoztak.

A rúd kissé remegett Szabó Péter kezében. A püspökládányi nyolcadikos először járt a debreceni református Nagytemplomban: neki kellett bevennie az Erőss Lajos Református Általános Iskola és Óvoda lobogóját. Ikertestvére, Gréta, Bíróné Szabó Brigitta főigazgató és Pelláné Ábrám Anikó Ida lelkipásztor mosollyal biztatták. A bevonulás után már felszabadultan bontotta ki a zászlót a fényképezőgép előtt.

Volt, aki visszatérő vendégként, más először lépett be a hatalmas templomtérbe. A padosokat Kárpátalja, Erdély, a Partium, a Délvidék, a Felvidék és az anyaország tanintézményeinek képviselői töltötték meg. A zászlókra kötött szalagok nemzedékek nevét őrizték; némelyik iskola több évszázados örökséggel büszkélkedhetett.

A LÁTHATÓN TÚL

Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke Sámuel első könyvéből, Dávid kiválasztásának története alapján hirdette az Igét. „Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van” – idézte a bibliai mondatot, amely a tanévnyitó egyik legfontosabb útravalójává vált.

Az iskolának tudnia kell, mi van a gyermek fejében, és számon kell tartania, hol jár a tanulásban. A református iskola azonban ennél többre vállalkozik: arra is

figyel, ami meghaladja az emberi gondolkodást, mégis nélkülözhetetlen az élet-hez. A Biblia nyelvén a szív nem csupán az érzelmek helye, hanem az egész személyiség középpontja. A püspök három szóban foglalta össze azt a pedagógiai magatartást, amely tartós mester-tanítvány viszonyt és valódi közösséget teremthet: szívből, szívvel, szívig.

Az egyházi iskolának meg kell látnia a visszahúzódó, a hallgató, a később kibontakozó és a hátrányosabb helyzetből induló gyermeket is. Fekete Károly püspök arra figyelmeztetett, hogy a nevelő nem formálhatja saját képére a rábízott fiataalt. – A gyermek a Teremtő tulajdona, ezért tisztelettel kell közelíteni hozzá. A növedék nem alteregója a nevelőnek, hanem partnere – hangsúlyozta. A pedagógus feladata, hogy segítsen napfényre hozni az Istentől kapott képességeket, és teret adjon a tanuló személyiségének kibontakozásához.

Isten Lelkének vezetését olyan tantárgyhoz hasonlította, amelyet egész életünkben tanulunk, és amelyből naponta vizsgázunk. Az istentiszteleti keret ezért nem pusztán hagyomány: a közösség azt vallja, hogy a tudás, az emberi igyekezet és a pedagógiai munka mellett szükséges a Szentlélek vezetésére.

KÖZÖSSÉGBŐL KÜLDETÉS

– A Biblia központi üzenete a szeretet – hangsúlyozta tanévnyitó beszédében Steinbach József dunántúli püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke. Az új

tanévben nem üres térbe érkezünk: Isten szeretete megelőz és hordoz bennünket. A Kárpát-medence magyar református-ságát sem pusztán a földrajzi közelség, az intézményi hálózat vagy a közös történelmi emlékezet kapcsolja össze. Közös az anyanyelv, az elődök imádsága, a templomok, az énekek és az iskolák öröksége, leginkább pedig Jézus Krisztus megtartó szeretete.

Csak az anyaországban hetven ezer diák tanul református intézményben, lettük hétezer pedagógus és munkatárs szolgálat. A hittanoktatással együtt mintegy százötven ezer embert ér el ez a szolgálat. A számok mögött azonban személyes találkozások állnak. Egy gyermek az iskolában fedezheti fel, miben tehetséges; egy kamasz itt kérdezhet rá komolyan, ki ő,

honnan jött és merre tart. Egy pedagógus mondata pedig egész életére elkísérheti.

Az értékalapú nevelés nem azt jelenti, hogy minden kérdésre kész a válasz. A jó iskolában szabad kérdezni, gondolkodni és vitatkozni, sőt azt is ki lehet mondani: tévedtem. Tartásra és felelősségre nevel, de nem mások lenézésére; olyan identitást ad, amelyhez nincs szükség ellenséggépre. A tudás és a tanulmányi eredmény akkor éri el célját, ha mások életének kiteljesedését szolgálja. Steinbach József püspök Weöres Sándor soraival adott útravalót: „Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.” A biztos alapot az örökségben, a közösségben és a hitben, a földet és az eget összekötő létrát pedig Krisztusban jelölte meg.

Czeti István, a Társadalmi Kapcsolatokért és Kultúráért Felelős Minisztérium felekezeti kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára az iskolát a jövő gyakorlóterének nevezte. A pedagógus nem csak tantárgyat tanít: gondolkodni, felelősséget vállalni és helytállni is segít. A helyettes államtitkár megköszönte azoknak a tanároknak a szolgálatát, akik nehezebb helyzetben lévő közösségekben dolgoznak az esélyteremtésért, valamint a magyar nyelv és identitás megőrzéséért. A szaktárca képviselőjében arról biztosította őket, hogy a magyar állam számíthat a szolgálatukra.

A ZÁSzlók MÖGÖTT

– Hihetetlen ez az összetartozás, amelyet már a szervezés és a készülődés idején megélhettünk – mondta Dan Írisz, a Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthona intézményvezető-helyettese. 2013 óta tanít a 489. tanévet kezdő intézményben, nevelőtanárként a jellem formálásában és a hit elmélyítésében látja küldetését.

A budapesti Benkő István Református Általános Iskola és Gimnázium tantestületét Papp Karolina igazgató és Trencsényi Jennyfer, az alsós munkaközösség vezetője képviselte. Papp Karolina szülőként is készült a tanévkezdésre: lánya most kezdi tanulmányait az iskola nyelvi előkészítő évfolyamán. Úgy tapasztalja, hogy a közös hit és a hasonló nevelési elvek a határokon át is összekapcsolják a refor-

mátus intézményeket. – Nekem az iskola a második családom, az egykori tanáraink most a kollégáim – tette hozzá Trencsényi Jennyfer. Tapasztalata szerint nem minden család elsősorban a református jelleg miatt választja az intézményt. A személyes tanár-diák kapcsolatban azonban a megszerzett tudással együtt a jellem is formálódik, a gyermek pedig olyan közösség tagjává válhat, amely hitbeli útravalót is ad.

A Fehérgyarmati Kölcsény Ferenc Református Általános Iskola hat pedagógusa az ukrán határ mellől érkezett. Szarkáné Balogh Katalin igazgató elmondta: a háború 2022-es kitörése óta harminc gyermek érkezett hozzájuk Kárpátaljáról. A tantesület két tagja is onnan települt át Magyarországra.

Jócsák Julianna kántor Forgolányból származik, férjével 2015 óta él Fehérgyarmaton. Egy évtized alatt sok új barátot szereztek, befogadó közösségre találtak, de a szülőföldhöz fűződő kapcsolatuk nem szakadt meg. – Felelő az otthoniakkal találkozni. Sok a közös ismerősünk, a lelkünk egy darabja pedig örökre ott marad – fogalmazott.

Fecskéné Balla Erzsébet az ungvári járásból, Korláthelmecről költözött Fehérgyarmatra. A nagytemplomi közös éneklés benne is a gyermekkor alkalmait idézte fel. A Himnusz, a Szózat és a Jövel, Szentlélek

Úristen kezdetű dicséret alatt az azonos dallamok, a közösen őrzött hit és az anyanyelv kapcsolta össze az ünneplőket.

Széles Szabolcs, az intézmény igazgatóhelyettese nosztalgiazni is érkezett Debrecenbe: nagybátyja egykor a kollégium diákja volt. – Tőle tudom, és most már magam is megélem: refis a refist mindig számontartja – mondta.

ÚTRAVALÓ AZ OSZTÁLYTERMEKBE

Az ünnepség végén a Nagytemplomban még együtt sorakozó intézményi lobogók visszaindultak a Kárpát-medence különböző pontjaira. Mögöttük más-más helyzetben élő iskolák állnak. Nem a különbségek eltüntetése köti össze őket, hanem a közös hit, az anyanyelv, a református oktatás öröksége és az egymásért vállalt felelősség.

A tanévnyitó üzenete az osztálytermekben folytatódik: ott, ahol a pedagógus nemcsak a feleletet, hanem a felelő gyermeket is figyeli; ahol a követelmény nem válik megaláztatássá, a szeretet pedig nem lesz igénytelenség. A református iskola küldetése egyszerre tanítani és figyelni, mércét állítani és esélyt teremteni. Úgy nézni a gyermekekre, hogy a teljesítményen túl meglássuk benne azt is, amit Isten már lát. ■ TÓTH KORNÉLIA, FOTÓ:

POCSAI PETRA